

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ**

Ταχ. Δ/ση: Σταδίου 29
Ταχ. Κώδικας: 101 10 - Αθήνα
Πληροφορίες: Μ. Κουλαφέτη
Τηλέφωνο: 2131516209
e-mail: ypertns@ypakp.gr

Αθήνα

Αριθ. Εσωτ. Πρωτ. 1152Ε

ΠΡΟΣ: Τη Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοιν/κού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων
Αθήνα

ΚΟΙΝ: Πολιτική Γραμματεία Υπουργού
Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων

ΘΕΜΑ: Λήψη μέτρων για την αποφυγή των εργατικών ατυχημάτων.

ΣΧΕΤ: Η με αρ. πρωτ. 7190/6-9-2022 Ερώτηση.

Σε απάντηση της σχετικής Ερώτησης που κατατέθηκε στη Βουλή από τον Βουλευτή κ. Γεώργιο Μουλκιώτη, αναφορικά με το παραπάνω θέμα, σας γνωρίζουμε τα εξής:

Α. Οι γενικές αρχές σχετικά με την πρόληψη των επαγγελματικών κινδύνων και την εφαρμογή μέτρων για την προαγωγή της υγείας και της ασφάλειας των εργαζομένων περιέχονται στον Κώδικα Νόμων για την Υγεία & Ασφάλεια των Εργαζομένων (ΚΝΥΑΕ), που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 3850/2010 (Α' 84), και εφαρμόζονται στη χώρα μας, εφόσον δεν ορίζεται αλλιώς, σε όλες τις επιχειρήσεις, εγκαταστάσεις, εκμεταλλεύσεις και εργασίες του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα και για κάθε εργαζόμενο που απασχολείται από τον εργοδότη με οποιαδήποτε σχέση εργασίας, περιλαμβανομένων των ασκούμενων και μαθητευόμενων (άρθρα 2 και 3). Βασικό χαρακτηριστικό του ΚΝΥΑΕ είναι η νομική έννοια της αποκλειστικής ευθύνης του εργοδότη, ο οποίος υποχρεούται να εξασφαλίζει την υγεία και ασφάλεια των εργαζομένων ως προς όλες τις πτυχές της εργασίας, να χρησιμοποιεί τις υπηρεσίες Τεχνικού Ασφάλειας και (όπου προβλέπεται) Ιατρού Εργασίας (άρθρο 8 παρ. 1 και 2).

Ο εργοδότης επιπλέον οφείλει να έχει στη διάθεσή του γραπτή εκτίμηση των υφισταμένων κατά την εργασία κινδύνων για την ασφάλεια και την υγεία, συμπεριλαμβανομένων και εκείνων που αφορούν ομάδες εργαζομένων, που εκτίθενται σε ιδιαίτερους κινδύνους, να καθορίζει τα μέτρα ατομικής προστασίας που πρέπει να ληφθούν (άρθρο 43, παρ.1) και να μεριμνά για την παροχή των αναγκαίων προς τούτο μέσων (ΜΑΠ) (άρθρο 42, παρ.5). Επισημαίνεται ότι τα μέτρα για την ασφάλεια, την υγεία

και την υγιεινή κατά την εργασία σε καμιά περίπτωση δεν συνεπάγονται την οικονομική επιβάρυνση των εργαζομένων (άρθρο 42, παρ. 10).

Β. Το νομοθετικό πλαίσιο που ισχύει σήμερα στη χώρα μας για την ασφάλεια και υγεία των εργαζομένων, είναι ευρύ και σύγχρονο, καλύπτοντας πληθώρα γενικών και ειδικών πτυχών της πρόληψης των εργασιακών κινδύνων και προβλέποντας τόσο τεχνικά όσο και οργανωτικά μέτρα πρόληψης. Σε αυτό εμπεριέχονται οι εναρμονίσεις με τις κοινοτικές οδηγίες και οι κυρώσεις διεθνών συμβάσεων εργασίας. Το νομοθετικό έργο του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων εξελίσσεται συνεχώς, εναρμονίζοντας έγκαιρα τις κοινοτικές προδιαγραφές, λαμβάνοντας υπόψη σε κάθε περίπτωση εθνικές ανάγκες και προτεραιότητες, καθώς και τις εξελίξεις της αγοράς εργασίας σε τεχνολογικό και οργανωσιακό επίπεδο.

Άλλωστε, με την ψήφιση του ν. 4808/2021 (Α' 101) και την κύρωση της Διεθνούς Σύμβασης Εργασίας 187 «Για το πλαίσιο Προώθησης της Ασφάλειας και της Υγείας στην Εργασία» θεσπίστηκε για πρώτη φορά στη χώρα μας η υποχρέωση για εκπόνηση Εθνικής Στρατηγικής, καθώς και ετήσιου Εθνικού Προγράμματος για την υγεία και ασφάλεια στην εργασία.

Κατ' εξουσιοδότηση της παρ. 1 του άρθρου 127 του ανωτέρω νόμου εκδόθηκε η αριθμ. 73066/17.08.2022 (Β' 4359) απόφαση του Υπουργού Εργασίας & Κοινωνικών Υποθέσεων, με την οποία εγκρίθηκε η Εθνική Στρατηγική για την Υγεία και Ασφάλεια στην Εργασία 2022-2027. Σύμφωνα με αυτή η προώθηση της δημιουργίας ειδικού «Φορέα Ασφάλισης Επαγγελματικού Κινδύνου (επαγγελματικής νοσηρότητας)» αποτελεί μείζονα προτεραιότητα κατόπιν ολοκλήρωσης σειράς αναγκαίων ενεργειών, όπως η δημιουργία συντονιστικού οργάνου, η εκτεταμένη διαβούλευση με τους κοινωνικούς εταίρους, η εκπόνηση αναλογιστικών μελετών κλπ. Παράρτημα της Εθνικής Στρατηγικής αποτελεί το Εθνικό Πρόγραμμα 2022-2023 για την παρακολούθηση υλοποίησης των σκοπών προώθησης της υγείας και ασφάλειας των εργαζομένων μέσω συγκεκριμένων δράσεων, περιλαμβανομένης της υλοποίησης μελέτης για τη δημιουργία "Φορέα Ασφάλισης Επαγγελματικού Κινδύνου" και λοιπών προπαρασκευαστικών ενεργειών έως την 30η.06.2023.

Γ. Η πανδημία του κορωνοϊού SARS –CoV2 αποτελεί καταρχήν σημαντικό ζήτημα δημόσιας υγείας. Ειδικότερα, ωστόσο, σε περιπτώσεις εργαζομένων σε δραστηριότητες με απευθείας έκθεση στον ανωτέρω βιολογικό παράγοντα, (π.χ. διαγνωστικά κέντρα, υγειονομικός τομέας, φαρμακοβιομηχανίες, εργαστήρια, κ.λπ.), ο κορωνοϊός SARS –CoV2 συνιστά τυπικό επαγγελματικό κίνδυνο (κατά την έννοια των διατάξεων του Κώδικα νόμων για την Υγεία & Ασφάλεια των Εργαζομένων και των ειδικότερων προεδρικών διαταγμάτων για την ΥΑΕ) και απαιτείται η λήψη συγκεκριμένων και αυστηρών μέτρων προστασίας. Σε αυτό πλαίσιο, εφαρμογή έχουν οι κατωτέρω διατάξεις:

1. Οι ισχύουσες γενικές διατάξεις για την υγεία και ασφάλεια των εργαζομένων του ΚΝΥΑΕ, όπως του άρθρου 9, στο οποίο αναφέρεται ότι:

«2.Ο ιατρός εργασίας επιβλέπει την εφαρμογή των μέτρων προστασίας της υγείας των εργαζομένων και πρόληψης των ατυχημάτων. Για το σκοπό αυτό:....

γ) ερευνά τις αιτίες των ασθενειών που οφείλονται στην εργασία, αναλύει και αξιολογεί τα αποτελέσματα των ερευνών και προτείνει μέτρα για την πρόληψη των ασθενειών αυτών.....

4. Ο ιατρός εργασίας αναγγέλλει μέσω της επιχείρησης στην Επιθεώρηση Εργασίας ασθένειες των εργαζομένων που οφείλονται στην εργασία.»

2. Οι διατάξεις του π.δ. 102/2020 (Α' 244), με το οποίο ενσωματώθηκαν στο εθνικό δίκαιο οι διατάξεις των οδηγιών 2019/1833/ΕΕ και 2020/739/ΕΕ και κωδικοποιήθηκαν σε ενιαίο κείμενο οι διατάξεις του εθνικού δικαίου για την προστασία των εργαζομένων από κινδύνους που διατρέχουν λόγω της έκθεσής τους σε βιολογικούς παράγοντες κατά την εργασία. Στον Πίνακα Β:«Ιοί» του ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ ΙΙΙ:«ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ ΒΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΑΡΑΓΟΝΤΩΝ» του εν λόγω π.δ. ο κορωνοϊός σοβαρού οξέος αναπνευστικού συνδρόμου 2 (SARS-CoV- 2) ταξινομείται στην Ομάδα Κινδύνου 3, οπότε αναγνωρίζεται ως παράγοντας κινδύνου για την υγεία και ασφάλεια εργαζομένων, οι οποίοι εκτίθενται κατά τη διάρκεια της εργασίας τους σε βιολογικούς παράγοντες.

Στο άρθρο 3 του π.δ. 102/2020, και στο ίδιο πνεύμα με τις γενικές διατάξεις του ΚΝΥΑΕ, περιγράφεται η διαδικασία της εκτίμησης του κινδύνου έκθεσης των εργαζομένων σε βιολογικούς παράγοντες κατά την εργασία τους και καθίσταται υποχρεωτική για τον εργοδότη η ύπαρξη γραπτής εκτίμησης των υφισταμένων κινδύνων, κατά την οποία καθορίζεται η φύση, ο βαθμός και η διάρκεια έκθεσης των εργαζομένων.

Σε κάθε περίπτωση και για τις δραστηριότητες που ενδεικτικά αναφέρονται στο παράρτημα Ι του ανωτέρω π.δ. (μεταξύ των οποίων οι εργασίες σε υγειονομικές δραστηριότητες), εφαρμογή έχουν τα άρθρα 7 αναφορικά με την ενημέρωση της αρμόδιας αρχής και 14, όπως ισχύει, αναφορικά με την επίβλεψη της υγείας και την ιατρική παρακολούθηση, σύμφωνα με το οποίο προβλέπεται ότι: «Όλες οι περιπτώσεις ασθένειας ή θανάτου των εργαζομένων, μετά την διαδικασία ολοκλήρωσης της διάγνωσης με την οποία διαπιστώνεται ότι οφείλονται σε έκθεση σε βιολογικούς παράγοντες κατά την εργασία, αναγγέλλονται άμεσα από τον ιατρό εργασίας μέσω της επιχείρησης ή/και από τον ασφαλιστικό οργανισμό στην αρμόδια επιθεώρηση εργασίας.»

3. Οι διατάξεις του π.δ. 41/2012 (Α'91), με σκοπό τον κατ' αρχάς καθορισμό Εθνικού Καταλόγου Επαγγελματικών Ασθενειών (Ε.Κ.Ε.Α.), σύμφωνα με το Παράρτημα Ι της Σύστασης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Στον εν λόγω κατάλογο καταχωρίζεται ήδη στον Πίνακα 4 του Παραρτήματος του άρθρου 2: «Λοιμώδεις και παρασιτικές ασθένειες», η ασθένεια «Σοβαρό οξύ αναπνευστικό σύνδρομο (SARS)» με αίτιο τον Ιό του «SARS (κορωνοϊός)».

Επισημαίνεται ότι σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης και στο πλαίσιο του νέου πλαισίου για την ΥΑΕ «Στρατηγικό πλαίσιο της Ε.Ε. για την υγεία και ασφάλεια στην εργασία 2021-2027. Επαγγελματική ασφάλεια και υγεία σε έναν μεταβαλλόμενο κόσμο εργασίας (COM(2021) 323 final/28.06.2021)», έχει ήδη ξεκινήσει με πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής διαδικασία τροποποίησης της Σύστασης 2003/670/ΕΚ, προκειμένου – με συγκεκριμένες προϋποθέσεις - να συμπεριληφθεί ρητά ο COVID-19 στους, κατ' εφαρμογήν της ανωτέρω Σύστασης, Εθνικούς Καταλόγους Επαγγελματικών Ασθενειών των κρατών μελών. Σχετική διαδικασία βρίσκεται ήδη σε εξέλιξη και στη χώρα μας.

Δ. Για τη στήριξη των ασφαλισμένων που εμφανίζουν αναπηρία από εργατικό ατύχημα, ισχύουν οι ρυθμίσεις του άρθρου 31 του ν. 4387/2016 (Α'85), με τις οποίες παρέχεται αυξημένη συνταξιοδοτική

προστασία στους ασφαλισμένους/ες του ιδιωτικού τομέα σε περίπτωση αναπηρίας που οφείλεται σε εργατικό ατύχημα, αναφορικά με το ποσό της σύνταξης καθώς και τις προϋποθέσεις χορήγησης σύνταξης λόγω αναπηρίας. Ειδικότερα, ο e-ΕΦΚΑ χορηγεί σύνταξη λόγω αναπηρίας στις περιπτώσεις που η αναπηρία οφείλεται σε εργατικό ατύχημα ή ατύχημα κατά την απασχόληση με ελάχιστο χρόνο μία μέρα ασφάλισης και κατώτατο ποσό σύνταξης το διπλάσιο του ποσού της εθνικής σύνταξης για 20 έτη ασφάλισης, δηλαδή 768 ευρώ. Με το εργατικό ατύχημα ή ατύχημα κατά την απασχόληση εξομοιώνονται και οι επαγγελματικές ασθένειες.

Ε. Όσον αφορά τη χορήγηση σύνταξης θανάτου, τόσο στις περιπτώσεις ιατρικού και νοσηλευτικού προσωπικού που πεθαίνει εν υπηρεσία από Covid 19 όσων και λοιπών ασφαλισμένων που εξαιτίας της υπηρεσίας τους νοσούν και πεθαίνουν, σημειώνεται ότι για θανάτους που λαμβάνουν χώρα από 13.05.2016 και εφεξής οι προϋποθέσεις χορήγησης σύνταξης λόγω θανάτου στα δικαιοδόχα μέλη συνταξιούχου ή ασφαλισμένου ρυθμίζονται καταρχήν με τις διατάξεις του άρθρου 12 του ν.4387/2016, με τις οποίες εισάγονται ενιαίες αρχές και κανόνες, για όλους τους ασφαλισμένους, ανεξαρτήτως ασφαλιστικού φορέα προέλευσης.

Διαφορετική αντιμετώπιση υφίσταται μόνο για τους ασφαλισμένους του Δημοσίου, καθώς στην περίπτωση θανάτου τους, τα μέλη της οικογένειάς τους δικαιούνται σύνταξη που καταβάλλεται από το Δημόσιο.

Σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 31 του ν. 4387/2016, όπως ισχύει, σε περίπτωση θανάτου ασφαλισμένου που οφείλεται σε εργατικό ατύχημα, τα μέλη της οικογένειάς του δικαιούνται σύνταξη λόγω του θανάτου σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις και ανεξαρτήτως του χρόνου ασφάλισής του.

Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με το άρθρο 12 του ν.4 387/2016, όπως ισχύει, δικαιούνται σύνταξη τα παρακάτω μέλη της οικογένειάς του:

- Ο επιζών σύζυγος, με την προϋπόθεση ο έγγαμος βίος να έχει διαρκέσει τρία (3) έτη. Ο ανωτέρω χρόνος διάρκειας εγγάμου βίου δεν απαιτείται εάν ο θάνατος οφείλεται σε ατύχημα που προήλθε πρόδηλα και αναμφισβήτητα εξαιτίας της υπηρεσίας.

- Τα νόμιμα τέκνα, τα νομιμοποιηθέντα, τα αναγνωρισθέντα, τα υιοθετηθέντα και όσα εξομοιώνονται με αυτά με τη προϋπόθεση ότι είναι άγαμα και δεν έχουν συμπληρώσει το 24^ο έτος της ηλικίας τους ή κατά το χρόνο θανάτου του ασφαλισμένου να είναι άγαμα και ανίκανα για κάθε βιοποριστική εργασία, εφόσον η ανικανότητα τους επήλθε πριν από την συμπλήρωση του 24^{ου} έτους της ηλικίας τους. Στην περίπτωση αυτή, η σύνταξη εξακολουθεί να καταβάλλεται και μετά τη συμπλήρωση του 24^{ου} έτους.

- Ο διαζευγμένος σύζυγος, εφόσον πληρούνται αθροιστικά οι ακόλουθες προϋποθέσεις: ο πρώην σύζυγος να κατέβαλλε σε αυτόν ή να υποχρεούτο να του καταβάλλει διατροφή, να είχε συμπληρώσει δέκα (10) έτη έγγαμου βίου, το διαζύγιο να μην οφείλεται σε ισχυρό κλονισμό υπαιτιότητας του αιτούντος την αίτηση, να μην έχει τελεστεί άλλος γάμος και τέλος, το μέσο μηνιαίο ατομικό φορολογητέο εισόδημά του να μην υπερβαίνει το διπλάσιο του ποσού του Επιδόματος Κοινωνικής Αλληλεγγύης Ανασφάλιστων Υπερήλικων που καταβάλλεται από τον τ. ΟΓΑ.

Επισημαίνεται ότι έχει γίνει δεκτό, με το ΑΠ Φ80000/12148/273/2018 έγγραφο του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, ότι, για την αυξημένη συνταξιοδοτική προστασία των μελών οικογένειας θανόντος λόγω εργατικού ατυχήματος και ανεξάρτητα από το χρόνο επέλευσης του θανάτου (πριν ή μετά την 13.5.2016 -έναρξη ισχύος του ν. 4387/16), εφαρμόζονται οι ρυθμίσεις της παρ. 2 του άρθρου 31 του ν. 4387/2016, σύμφωνα με την οποία σε καμιά περίπτωση το ποσό της σύνταξης που επιμερίζεται μεταξύ των προσώπων που δικαιούνται σύνταξη λόγω θανάτου κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 12, δε μπορεί να υπολείπεται του ποσού που αντιστοιχεί στο διπλάσιο της εθνικής σύνταξης για 20 έτη ασφάλισης, δηλαδή του ποσού των 768 ευρώ.

ΣΤ. Τέλος σημειώνεται ότι η διερεύνηση των εργατικών ατυχημάτων και ο έλεγχος εφαρμογής της κείμενης νομοθεσίας για την υγεία και ασφάλεια των εργαζομένων κατά την εργασία αποτελεί αρμοδιότητα των Επιθεωρητών Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία του πρώην Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας και νυν Επιθεώρησης Εργασίας, που λειτουργεί ως Ανεξάρτητη Αρχή.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ